

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy, v právní věci **žalobce M. M.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Vovsíkem, advokátem se sídlem Malá 6, Plzeň, proti **žalovanému Českému telekomunikačnímu úřadu**, se sídlem Sokolovská 219, Praha 9, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2004, č. j. 33186/2003-603, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2004, č. j. 11 Ca 42/2004-26,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včasnou kasační stížností se stěžovatel (dále pouze „žalobce“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného usnesení městského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce proti výzvě k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě. Uvedenou výzvou byl žalobce vyzván, aby zaplatil nedoplatek ve výši 283 334 Kč za poskytování služby spočívající v přidělení čísla 14011 k poskytování služby s názvem J.-T. Žalobce v žalobě namítal, že mu bylo číslo přiděleno bezplatně a na jeho užívání se nevztahovaly žádné poplatky. Změnou právní úpravy zákona o telekomunikacích byl zaveden institut telekomunikační licence, která je nezbytnou podmínkou pro přidělení zkráceného čísla. Protože s účinností nového zákona o telekomunikacích došlo k zásadní změně podmínek, mělo být ve vztahu k žalobci vydáno nové rozhodnutí a nebyl tak správním orgánem učiněn k žalobci žádný úkon, z něhož by se dozvěděl o vzniku povinnosti platit.

Městský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že napadeným rozhodnutím je výzva, vydaná podle § 73 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“) k úhradě nedoplatku v náhradní lhůtě. Taková výzva má již jen charakter procesního úkonu, upomínky a práva žalobce se jejím doručením nikterak nemění. Rozhodnutím, kterým byla založena hmotněprávní povinnost žalobce k úhradě nedoplatku, byl výkaz nedoplatků ze dne 3. 10. 2003, jímž žalovaný uložil žalobci povinnost uhradit poplatek ve výši 283 334 Kč. Tato povinnost byla uložena žalobci ve shodě s § 75 zákona č. 151/2000 Sb. o telekomunikacích. Soud proto odmítl žalobu jako nepřípustnou, neboť napadená výzva k úhradě daňového nedoplatku nemá charakter rozhodnutí [§ 70 písm. a), § 68 písm. e), § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Žalobce napadl usnesení soudu kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a domáhal se zrušení napadeného rozhodnutí soudu. Má za to, že rozsudek spočívá na nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a proto je nezákonný. Rovněž řízení před správním orgánem má vady, neboť skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech.

Žalobce nesouhlasí s konstatováním soudu, že uvedená výzva k úhradě nedoplatku má charakter pouze procesního úkonu a žádným způsobem nezasahuje jeho do hmotných práv. Jediným rozhodnutím žalovaného byl výkaz nedoplatků ze dne 3. 10. 2003, proti němuž neměl možnost podání žádného opravného prostředku, neboť tento se stává vykonatelným dnem doručení. Žalobce použil všech možných přípustných opravných prostředků (odvolání proti výzvě k úhradě nedoplatku a žalobu ke správnímu soudu), avšak byl odmítnut. V jeho věci mu tak nebyla poskytnuta žádná ochrana. Závěrem žalobce požádal o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Podáním, Nejvyššímu správnímu soudu doručeným dne 13. 4. 2005 doplnil žalobce kasační stížnost o sdělení, že v jeho věci obdržel zprávu o šetření veřejným ochráncem práv a tuto přikládá pro případnou potřebu soudu.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti shrnul průběh správního i soudního řízení a uvedl, že se zcela ztotožňuje s výrokem napadeného usnesení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Za nesprávně posouzenou právní otázku soudem označil žalobce závěr soudu, že výzva, vydaná podle § 73 odst. 1 daňového řádu je pouhým úkonem, který nikterak nezasahuje jeho hmotná práva a to navíc za situace, když jediným vyrozuměním o vzniklém nedoplatku, které výzvě předcházelo, byl výkaz nedoplatků.

Podle ustanovení § 73 odst. 1 daňového řádu, nezaplatí-li daňový dlužník splatný daňový nedoplatek včetně nedoplatku na pokutách uložených podle tohoto zákona v zákonné lhůtě, vyzve ho správce daně, aby daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě, nejméně osmidenní, a upozorní ho, že po uplynutí této náhradní lhůty přikročí bez dalšího k vymáhání daňového nedoplatku. Proti výzvě se lze odvolat ve lhůtě patnácti dnů. Odvolání nemá odkladný účinek. Z platné právní úpravy je zřejmé, že výzvou vydanou ve shodě s cit. ustanovením správce

daně pouze vyzývá daňový subjekt ke splnění povinnosti platit daňový nedoplatek, a to v náhradní lhůtě, neboť daň byla splatná již dříve, avšak daňový subjekt ji ve stanovené lhůtě nezaplatil. Jedná se tak o nástroj, který se snaží dosud smírnou cestou, před zahájením vlastního vymožení daňového nedoplatku, vyzvat daňový subjekt ke splnění jeho povinnosti v náhradní lhůtě, kterou správce daně stanoví.

Výzva k uhrazení daňového nedoplatku v náhradní lhůtě podle ustanovení § 73 odst. 1 daňového řádu má již jen povahu procesního úkonu a při jejím zasílání se vychází z toho, že její adresát již je v pozici daňového dlužníka s přesně stanovenou daňovou povinností. Doručením této výzvy se tak adresátova práva nijak nemění, tím méně lze tvrdit, že by byla zakládána. Tato výzva je vlastně pouze prvým úkonem daňové exekuce. Předmětné ustanovení sice dává daňovému dlužníkovi možnost podat odvolání, tedy možnost využitou i žalobcem v posuzovaném případě; takové odvolání již však nemůže měnit samotný rozsah daňového nedoplatku, ale například pouze upozornit na nesoulad mezi nezávisle existujícím daňovým nedoplatkem a výší částky, k jejímuž zaplacení je daňový dlužník vyzýván.

Tento přístup byl ostatně potvrzen i Ústavním soudem, který např. ve svém usnesení ze dne 17. 6. 1999, sp. zn. IV. ÚS 198/99 (Sbírka nálezů a usnesení, sv. 14, usnesení č. 43, str. 367), vyřkl s odkazem na tehdy platnou úpravu soudního přezkumu správních rozhodnutí podle občanského soudního řádu: "Ze systematického zařazení § 73 zákona České národní rady č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, lze usuzovat, že výzva k zaplacení nedoplatku daně v náhradní lhůtě má povahu pouhého procesního rozhodnutí, neboť neřeší ani neukládá hmotněprávní povinnosti placení daně, nýbrž pouze upomíná o zaplacení daňového nedoplatku.

Protože uvedená výzva neřeší ani neukládá hmotněprávní povinnost placení daně, ale svou podstatou je pouze upomínkou k zaplacení daňového nedoplatku, neukládá se jí daňová povinnost, ale pouze se jím určuje náhradní lhůta, v níž má povinný splnit povinnost již stanovenou a existující, kterou nesplnil v řádné lhůtě, není rozhodnutím o subjektivních právech chráněných právem veřejným, jež by podléhalo soudnímu přezkoumání.

Nad rámec však k dané problematice považuje za nutné Nejvyšší správní soud poznamenat následující:

Předpokladem pro vydání výzvy k úhradě daňového nedoplatku podle § 73 odst. 1 daňového řádu je existence daňového nedoplatku. Předpokladem vzniku daňového nedoplatku je pak skutečnost, že daňová povinnost (ve smyslu legislativní zkratky pojmu „daň“ uvedené v § 1 odst. 1 daňového řádu) je založena. Okamžik vzniku daňové povinnosti stanoví § 57 daňového řádu, podle něhož vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti zakládající daňovou povinnost. Jako příklady z oblasti daňového práva (jež je procesně rovněž ovládáno daňovým řádem) lze uvést daňovou povinnost k dani z přidané hodnoty, která vzniká již okamžikem uskutečnění zdanitelného plnění, daň z převodu nemovitostí vzniká okamžikem převodu nemovitostí apod. V daném případě změnou telekomunikačního zákona byla založena povinnost držitelům rozhodnutí o přidělení čísel platit poplatky, přičemž výše poplatku se stanoví v závislosti na druhu přiděleného čísla, druhu telekomunikační sítě a druhu telekomunikační služby, pro kterou se použije a době jeho přidělení (§ 75 zákona č. 151/2000 Sb.). Znamená to, že novou právní úpravou je založena pro určitý vymezený okruh poplatníků daňová povinnost (povinnost platit poplatky). Podle § 32 odst. 1 daňového řádu

lze však ukládat povinnosti nebo přiznávat práva pouze rozhodnutím. Tato rozhodnutí jsou pro příjemce právně účinná jen, jsou-li jim řádně doručena. Znamená to, že předpokladem je existence individuálního správního aktu, tedy rozhodnutí, jímž bude výše poplatku stanovena v závislosti na výše uvedených zákonem stanovených skutečnostech. Nepostačuje, je-li subjekt uvědomněn o existenci jeho daňové povinnosti pouhým evidenčním výpisem o výkazu nedoplatků, sestaveným podle § 62 daňového řádu. Protože však výkaz nedoplatků, sestavený z údajů evidence daní je podle § 73 odst. 5 daňového řádu exekučním titulem pro daňovou nebo soudní exekuci, je v rámci opravných prostředků proti exekučnímu příkazu přípustná obrana napadající nemožnost seznat rozhodný obsah exekučního titulu, zejména obsah, týkající se povinnosti platit daňový nedoplatek, k jehož úhradě je vyzýván, lze rovněž v této fázi řízení namítat, že exekuční titul není proti daňovému subjektu právně účinným a vykonatelným. O takovém opravném prostředku musí správní orgán, v mezích uplatněných námitek, rozhodnout.

Nejvyšší správní soud se při posouzení charakteru výzvy k úhradě daňového nedoplatku, zcela ztotožnil s důvody uvedenými městským soudem v napadeném usnesení; výzva k úhradě daňového nedoplatku v náhradní lhůtě podle ustanovení § 73 odst. 1 daňového řádu není rozhodnutím, kterým by se zakládala, rušila či závazně určovala práva či povinnosti žalobce, ale je jen procesním úkonem, k němuž dochází tehdy, když její adresát již je v pozici daňového dlužníka s přesně stanovenou daňovou povinností a proto soud v předcházejícím řízení nemohl jinak, než žalobu odmítnout.

Vzhledem k tomu, že soud rozhodl již o věci samé, nerozhodoval pro nadbytečnost o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobce nedosáhl v řízení procesního úspěchu, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, žalovanému náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. dubna 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu